

Список літератури:

1. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
2. АТ «Укрэксимбанк»: Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eximb.com>

Игнатова Е.Н., Романовская А.С.

Криворожский экономический институт
Криворожского национального университета

СТРАТЕГИЯ БАНКА ПО ДЕПОЗИТНЫМ ПРИВЛЕЧЕНИЯМ И ПУТИ ЕЕ РЕАЛИЗАЦИИ НА ПРИМЕРЕ АО «УКРЭКСИМБАНК»

Аннотация

В статье рассмотрено маркетинговое исследование депозитного рынка в Украине за последние пять лет, а также изучена динамика доли депозитного рынка АО «Укрэксимбанк» среди банков Украины, банков-конкурентов в 1-й группе крупнейших банков в Украине и банков-лидеров по политике привлечения средств. Исследована депозитная политика АО «Укрэксимбанк». Проведен статистический анализ составляющих политики депозитного привлечения АО «Укрэксимбанк» по направлениям привлечения и представлены PEST- и SWOT-анализ. Даны рекомендации по совершенствованию существующей стратегии АО «Укрэксимбанк» относительно политики привлечения средств.

Ключевые слова: депозитная политика, депозитные ресурсы, привлечение средств, маркетинговое исследование, PEST-анализ, SWOT-анализ, депозитные привлечения, статистический анализ.

Ihnatova O.M., Romanovska H.S.

Kryvyi Rih Economic Institute
of Kryvyi Rih National University

THE BANK'S STRATEGY ON DEPOSIT ATTRACTION AND WAYS OF ITS REALIZATION ON THE EXAMPLE OF JSC «UKREXIMBANK»

Summary

The article considers the marketing research of the deposits market in Ukraine for the past five years, and also studies the dynamics of the deposits market share of JSC «Ukreximbank» among the Ukrainian banks, the banks of competitors in the 1st group of the largest banks in Ukraine. The author has studied deposit policy of JSC «Ukreximbank» and conducted statistical analysis of the components of the policy of deposits attraction by JSC «Ukreximbank» in areas of attraction and presented SWOT-analysis. The paper provides recommendations for improving the existing strategy of JSC «Ukreximbank» on policies to raise funds.

Keywords: deposit policies, deposit resources, raising funds, marketing research, PEST-analysis, SWOT-analysis, deposit attraction, statistical analysis.

УДК 336.71:330.33

ВПЛИВ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ НА ЦИКЛІЧНІСТЬ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

Кретов Д.Ю.

Одеський національний економічний університет

В статті відзначаються особливості розвитку сучасної економіки під впливом циклічності та глобалізації, визначено вплив економічних циклів на діяльність банків, обґрунтовано взаємозв'язок між коливаннями економічного та кредитного циклів, проаналізовано етапи розвитку кризових явищ у банківському секторі України, запропоновано рекомендації щодо вдосконалення методів регулювання кредитної діяльності банків з урахуванням циклічності розвитку економіки у сучасних умовах.

Ключові слова: циклічність, кредитний цикл, економічний цикл, банківська система, фінансово-економічна криза, циклічні коливання, позики, глобалізація, фінансова глобалізація, банківський сектор, фази циклу.

Постановка проблеми. Характерною ознакою розвитку сучасної світової економіки є її циклічність, яка проявляється у коливаннях ринкової кон'юнктури, економічних диспропорціях, інноваційно-технологічних кризах, мінливості

міжнародних фінансових ринків. Економіка розвивається не лінійно, а динаміка її розвитку має складний циклічний характер. Такий напрямок розвитку означає, що основні показники цього процесу мають хвильовий характер, який повто-

рюється через певні періоди часу. Хвилеподібні спади та підйоми в економіці спостерігаються на протязі останніх двох століть.

Якщо циклічність розвитку національних економік XIX-XX ст. виявляла динаміку розвитку капіталістичної ринкової системи окремих країн від фази економічного зростання до спаду та їх тимчасового розв'язання через кризу, то циклічність розвитку світових економік початку XXI ст. в умовах глобалізації набуває синхронізованого характеру у територіальному, галузевому та часовому вимірах, що стверджує про поступове формування моделі глобального економічного циклу [1, с. 27].

Високий рівень глобалізації світової економіки XXI ст. в фінансовій сфері обумовлює її значну відмінність від економіки минулих століть. Це проявляється у значному багаторазовому перевищенні обсягів фіктивного капіталу над обсягами промислового капіталу, які відображають світовий валовий продукт. Таке перевищення вартості накопиченого фіктивного капіталу над промисловим, не маючи матеріального підкріплення, є одною з головних причин сучасних фінансово-економічних криз. Перевищення ж темпів зростання обсягів кредитування над темпами зростання ВВП більш ніж у 2 рази призводить до зростання ймовірності банківської кризи, яка буде супроводжуватися значним погіршенням якості активів банків під впливом несприятливих факторів макроекономічного характеру [2, с. 2]. В кінцевому результаті банківська система не буде здатна у цілому здійснювати свої базові функції – розрахунки і трансформації накопичень в інвестиції, що призведе до настання кризи.

Сучасні кризові явища призвели до значних змін у загальному напрямку досліджень методів регулювання діяльності банків та виявили необхідність розробки та впровадження нових методів регулювання реального та фінансового сектору економіки, а саме контрциклічних методів, котрі сприяли б своєчасному згладжуванню економічних коливань та створювали умови щодо ефективного протистояння кризовим явищам у глобальній економіці.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Проблему циклічності почали досліджувати ще в часи Стародавньої Греції та Стародавнього Китаю. Економісти ж звернули на неї увагу тільки в XVIII ст., розробляючи різні теорії, що пояснювали коливання ділової активності [3, с. 1].

Дослідників, що займаються вивченням кон'юнктурної динаміки, умовно можна розділити на тих, хто не визнає існування циклів, що періодично повторюються, і на тих, хто стверджує, що економічні цикли повторюються кризь відповідні проміжки часу. Дослідження циклічності економічних процесів, а також взаємозв'язку економічного циклу з кредитним, різко активізувалися в останні роки, про що свідчить зростання публікацій, які висвітлюють різні сторони цієї комплексної проблеми [4, с. 12].

Проблеми циклічного розвитку вперше економіки досліджувалися в працях таких зарубіжних та вітчизняних вчених як К. Маркса, Дж. М. Кейнса, К. Жугляра, Е. Хансена, М. Фрідмена, Й. Шумпетера, Анулової Г., М. Кондратьєва, С. Кузнеця, М. Туган-Барановського та ін. Різноманітні концепції причин циклічності у своїх працях висувують такі сучасні економісти як Г. Манків, Р. Барро, Ч. Плоссер, П. Самуельсон, Алейнікова О., Сацик В., Дошчин С., Прасолова С. та ін.

Вперше, про циклічність розвитку економіки було згадано у роботах К. Жугляра, який визначав промислові ділові цикли тривалістю 7-11 років [5].

Основними ж науковими працями, що розкривають сутність циклічного розвитку економіки визнають роботи М. Кондратьєва та Й. Шумпетера.

М. Кондратьєв, характеризуючи циклічні коливання економічної кон'юнктури стверджував, що великі цикли виявляються в єдиному процесі динаміки економічного розвитку, в якому виділяються середні і малі цикли з фазами підйому, кризи і депресії [6].

Й. Шумпетер стверджував, що інноваційні нововведення не тільки забезпечують економічне зростання, але й додають йому нерівномірний характер [7]. Такий характер розвитку економіки він пов'язував з кластеризацією, що забезпечує синергійний ефект інновацій у виробництві, внаслідок чого відбувається зсув стану рівноваги, до якого прагне економіка.

С. Прасолова вважає, що регулювання економіки країни потрібно здійснювати на основі об'єктивної оцінки взаємозв'язку економічних та кредитних циклічних коливань [2].

Мета статті. Метою статті є визначення проблем впливу циклічності економіки на циклічність кредитної діяльності банку, а також виявлення взаємозв'язку економічного та кредитного циклів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одною з головних властивостей сучасного економічного розвитку є його циклічність. Вона обумовлюється тим, що розвиток економік країн проходить періодично, повторюючи періоди росту та скорочення обсягів національного виробництва.

Збільшення темпів зростання економіки за рахунок введення нових технологій та збільшення виробничих потужностей, підвищення рівня добробуту людей є стратегічними напрямками розвитку економіки кожної країни. Однак, довгострокове економічне зростання не завжди відбувається рівномірно. Воно супроводжується періодами економічної нестабільності, коливаннями у темпах економічного зростання, ефективності та структури відтворення. Періоди економічного зростання перериваються спадом виробництва, скороченням рівня зайнятості та зростанням цін. Все це призводить до появи та збільшення кількості економічних криз, а з ними й фінансово-кредитних, торгових та промислових. Спершу кризові явища охопили найрозвинутіші країни, а згодом переросли до масштабів світового рівня. Це також підкреслило нестабільність ринкової економіки, та те, що її розвиток носить хвилеподібний характер. Такі піднесення та спади економіки мають не випадковий характер, а являють собою відповідні економічні цикли.

Економічний цикл – це сукупність певних етапів розвитку національної економіки, що періодично повторюються, тобто здійснюється постійна зміна підйомів та спадів ділової активності, розширення та скорочення обсягів національного виробництва [8, с. 196]. Перехід від однієї фази циклу до іншої здійснюється на базі ринкових регуляторів.

Циклічність вважається закономірним явищем фінансово-господарського життя спільноти в умовах ринку і виробництва, що розвивається. При цьому амплітуда коливань фаз економічного циклу супроводжуються істотними змінами в структурі обсягів виробництва, нагромадженні і споживанні, попиту та пропозиції [9, с. 136]. Це призводить до порушень в економічній динаміці та зрушень у макроекономічній рівновазі, одною з складових якої є саме циклічність. Циклічність являє собою рух від однієї макроекономічної рівноваги національної економіки до іншої та є одним із методів саморегулювання ринкової економіки.

Якщо в основу критерію класифікації циклів покласти їх тривалість, то можна виділити їх наступні види:

1) короткострокові цикли, тривалість яких складає декілька років на певному етапі історичного прогресу;

2) середньострокові цикли, тривалість яких складає від 10 до 20 років, та залежить від зміни періодів активності поколінь людей, оновленням технологічної бази, формуванням і розвитком міжнародних економічних об'єднань та союзів.

3) довгострокові цикли, тривалість яких 40-60 років. Іншою назвою їх є «довгі хвилі М. Кондратьєва», які пов'язані зі значними змінами у економічному та технологічному устрої, якісними перетвореннями в житті суспільства, початком нового етапу розвитку.

4) багатолітні цикли, тривалість яких 150-350 років, які характеризують собою зміни світових цивілізацій та відзначаються кардинальними перетвореннями в суспільстві [10].

Причини формування економічних циклів, виділені різними економічними школами в різні періоди розвитку є доцільними до відповідного періоду часу. Сьогодні ж зростає значення інноваційних технологій, як одного з головних факторів впливу на рух економічного циклу.

Найбільш обґрунтованими та важливими з економічних циклів є довгі хвилі М. Кондратьєва, тривалість яких 40-60 років. Значну роль в їх формуванні відведена саме інноваційним технологіям у виробництві.

Таблиця 1

Періодизація великих циклів М. Кондратьєва

Цикл	Хвиля циклу	Роки
Нульовий	висхідна	1730-1753
	низхідна	1753-1782
Перший	висхідна	1782-1822
	низхідна	1822-1845
Другий	висхідна	1845-1878
	низхідна	1878-1894
Третій	висхідна	1894-1922
	низхідна	1922-1937
Четвертий	висхідна	1937-1969
	низхідна	1969-1977
П'ятий	висхідна	1977-2003
	низхідна	2003-2016

Джерело: [4, с. 14]

В запропонованій періодизації економічних циклів М. Кондратьєва, представлений у табл. 1, основою щодо визначення періодизації хвиль великих циклів, є базові характеристики висхідної та низхідної хвиль. Вони включають в себе значну концентрація економічних, соціальних та політичних подій в період висхідної хвилі в порівнянні з низхідною хвилею, а також зростання темпів змін у господарській системі [4].

Як видно з табл. 1. світова економіка зараз знаходиться на низхідній хвилі п'ятого циклу М. Кондратьєва. Формування цього циклу відбулося на основі досягнень у галузі мікроелектроніки, інформаційних технологій, біотехнологій, нових видів енергії, матеріалів та ін. Також невід'ємним фактором впливу на розвиток останнього циклу стало таке явище як глобалізація – складного всеохоплюючого процесу, який поширюється на всі сфери суспільного життя, в особливості на економічну.

Найважливішим напрямом глобалізації стала фінансова глобалізація, – вільний та ефективний

рух капіталів між країнами, функціонування глобального фінансового ринку, формування системи наднаціонального регулювання міжнародних фінансів, реалізацію глобальних фінансових ТНК та транснаціональних банків [11].

Під впливом фінансової глобалізації починає активно проявлятися циклічність економіки та фінансової системи. За рахунок прискорення коливань у банківській системі, а саме кредитних циклів, провоюється циклічність в реальному секторі економіки. Банківський сектор розширює кредитування та інвестування на фазі економічного буму, та стискає їх на протязі економічного спаду. Тим самим банки посилюють коливання кредитного циклу, посилюючи при цьому амплітуду економічного.

Кредитний цикл – це сукупність фаз розвитку кредитного ринку, які характеризуються зростанням та зменшенням обсягу пропонованих кредитних ресурсів, попиту на них, а також швидкості їх руху та норми позичкового відсотку протягом відповідного періоду, що є чинником для зміни показників в реальному секторі економіки.

Дані наведеного рисунку 1 свідчать, що цей рух відбувається хоча й нерівномірно, але безперервно (останні фази попереднього циклу накладаються на перші фази наступного), динаміка макроекономічних показників має хвилеподібний вигляд. У кінці попереднього і при народженні нового циклу (криза) відбувається погіршення показників; на нижньому рівні (депресія) встановлюється короточасна рівновага; під час поширення нового економічного циклу (пожвавлення) показники різко зростають; на верхньому рівні піднесення (процвітання, бум) – досягнення рівноваги; потім знову спад (криза) тощо.

Початковою фазою економічного циклу є криза. Вона порушує нормальний хід економічного розвитку, а всі наступні фази – відновлюють його. При цьому кожна попередня фаза утворює умови для її власного відмирання та виникнення наступної фази.

Для більш детального аналізу впливу кредитних циклів на циклічність економіки, розглянемо рис. 1, котрий відображує взаємозв'язок основних фаз економічного циклу та кредитного ринку.

Перша стадія економічного зростання (1), відповідає стадії кредитної експансії у кредитному циклі. У цей період прискорюється рух капіталу, збільшується його пропозиція, а також розширюється попит на позики та підвищується норма процента. Все це призводить до збільшення обсягів виробництва, підвищення продуктивності праці, зростання добробуту, при цьому економіка виходить на рівень, який перевершує всі попередні. Норма відсотка резервування є практично нульовою. Відбувається зростання обсягів проблемних банківських позичок, ціна на активи, обсягів операцій фінансування спекулятивного характеру, і в результаті формування фінансових «бульбашок». Підприємства та домогосподарства прагнуть одержати швидкий прибуток, перепродаючи спекулятивні активи, що призводить до зменшення обсягів інвестицій у реальний сектор економіки та збільшення відсотку непродуктивних інвестицій. У результаті цього збільшується кількість економічних агентів, які вже не можуть отримувати дохід від обслуговування боргу підприємств та домогосподарств, що спонукає їх шукати нові джерела фінансування та прибутку, призводячи до збільшення кількості деривативів у значному обсязі. При цьому центральні банки починають втрачати можливість контролю випуску такої кількості похідних цінних паперів.

Поступово економіка переходить на незабезпечене та невідкріплене фінансування, що робить її

вразливою до можливих кризових явищ. У найвищій точці економічного зростання (2), реальний сектор економіки досягає свого виробничого максимуму, як і ціни на активи [12, с. 45]. При цьому економічні агенти починають прискорювати реалізацію спекулятивні активи, щоб отримати прибуток ще деякий час, що призводить до лупання «бульбашки».

Наступною є стадія кризи (3), при якій відбувається зростання попиту на позичковий капітал, пропозиція його різко скорочується. Знецінюється й заставне майно, підвищується норма позичкового процента та резервування, так як банки повинні нарахувати резерви, а вони практично є нульовими. У цей період капітал стає дефіцитом і банки скорочують обсяги активів, що посилює проблеми реального сектору: зменшується попит на вироблену продукцію, зростають запаси нереалізованої продукції, масштаби товарообміну різко скорочуються, що призводить до спаду виробництва, поступово охоплюючи всі сфери економіки.

На наступному етапі криза та темпи падіння економіки досягають своєї нижчої точки – дна (4), після якої переходить до наступної стадії – депресії (5). В період цієї стадії банківська система та економіка у цілому знаходяться в післяшоковому стані, виробництво не розширюється, причиною тому є призупинене кредитування та надлишок товарних запасів, вироблених в період економічного підйому, які поступово зменшуються. Починають формуватися умови для поживлення господарської активності. Цьому сприяють поступове кредитування, переливання капіталу до перспективніших сфер застосування, відновлення виробничих зв'язків, а також оновлення основного капіталу.

Починається стадія поживлення (6) в економічному циклі, або зміни в кредитному. Відбувається різке зниження відсоткових ставок, впровадження у виробництво інноваційних технологій. Поступово починає зростати попит на капітал.

Проведене вище дослідження доводить те, що економічний та кредитний цикли є взаємопов'язаними, а циклічність реального та банківського сектору триває синхронно, з прямою пропорційною динамікою коливань. Найкращим прикладом такого взаємозв'язку є фінансово-економічна криза 2008-2009 рр., котра наглядно демонструє негативні тенденції розвитку економіки та банківського сектору у цей період (рис. 2).

За даними рис. 2 можна визначити основні фази розвитку банківської системи України:

2006-2007 рр. – фаза економічного зростання, закріплення та збереження досягнутих результатів банківського сектору. Цей період характеризується найнижчим рівнем кредитного ризику, що обумовлює мінімальну кількість резервів за активними операціями банків. Рентабельність активів при цьому досягла своїх найвищих показників – 1,6% у 2006 р. та 1,5% у 2007 р. відповідно. Обсяги кредитування також зростають, – темп приросту виданих позик за 2006-2007 рр. склав 80,9%. Результат діяльності банків покращився на 59,8%. При цьому частка проблемних позик у загальній сумі зменшилася на 0,4%. Зростає і валовий внутрішній продукт держави – на 32,4% відповідно. 2008 рік став найвищою точкою зростання, – економіка досягла свого максимального розвитку, чому свідчить зростання ВВП на 31,5% порівняно з попереднім періодом. Рівень кредитування доходить до своєї вищої точки, зростаючи на 63,2% у порівнянні з показником 2007 р. та досягає найвищого рівня за усі минулі роки. Результат фінансової діяльності банків покращується на 10,3% [13, 14].

Але при цьому відбувається перенасичення банківського сектору неякісними кредитами та іншими фінансовими послугами.

Поступово починає знижуватись вартість та дохідність інвестицій у цінні папери, які є найуразливішими щодо фінансових криз. Доказом цього є зростання частки проблемних позичок на 1% та зниження рентабельності активів банків на 0,5%.

Перенасичення фінансового ринку, в свою чергу, призводить до того, що прибуток починає знижуватись, а економічні агенти починають шукати нові джерела для отримання прибутку, користуючись спекулятивними методами. Відбувається остаточне перенасичення, в кінці якого фінансова «бульбашка» лопає, та настає стадія кризи, піком якої в Україні став 2009 рік. Реальний сектор за нестачею кредитних ресурсів починає скорочення виробничих потужностей, зменшується довіра населення до банківської системи, що ще більше поглиблює кризу. Зростання обсягу ВВП зупиняється та в кінцевому результаті скорочується на 3,7% у порівнянні з 2008 р., скорочується й обсяг позик на 5,7%. Зазначаючи те, що середні темпи зростання ВВП та обсягів кредитування склали 32% та 72% відповідно за минулі роки, то наслідки кризи для економіки та банківської системи України є досить значними [13, 14].

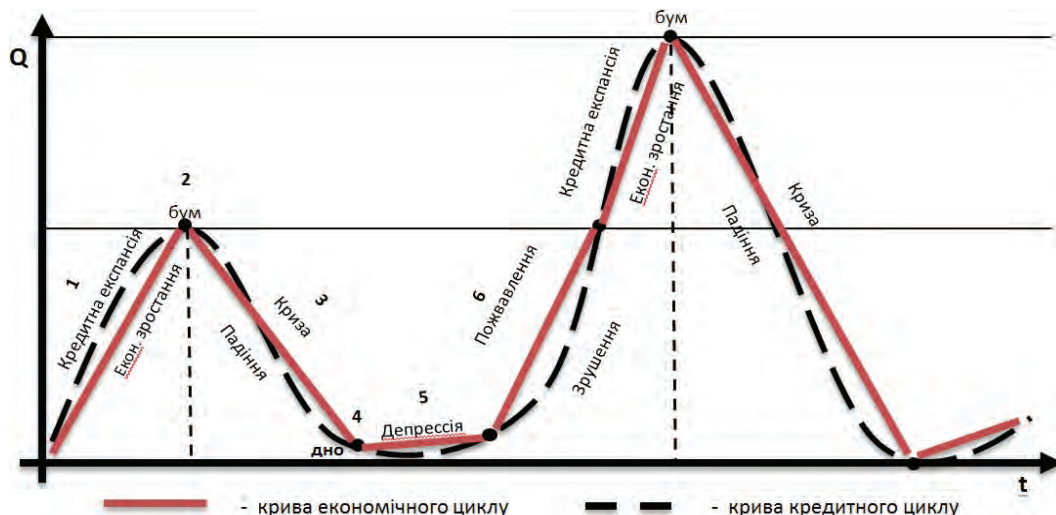
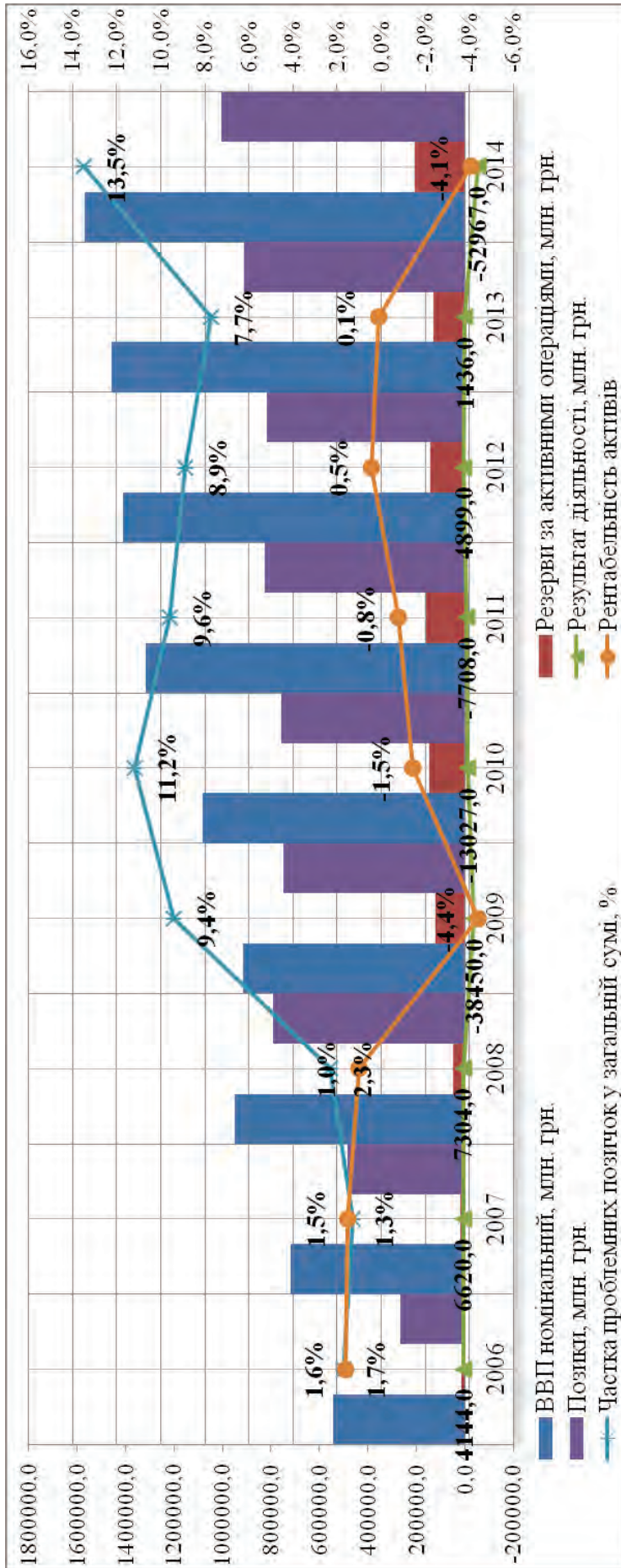

Рис. 1. Динаміка коливань економічного та кредитного циклів

Джерело: розроблено автором

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ВВП номінальний, млн. грн.	544153,0	720731,0	948056,0	913345,0	1082569,0	1316600,0	1408889,0	1454931,0	1566728,0
Резерви за активними операціями, млн. грн.	13289,0	20188,0	48409,0	122433,0	148839,0	157907,0	141319,0	131252,0	204931,0
Результат діяльності, млн. грн.	4144,0	6620,0	7304,0	-38450,0	-13027,0	-7708,0	4899,0	1436,0	-52967,0
Позики, млн. грн.	268294,0	485368,0	792244,0	747348,0	755030,0	825320,0	815327,0	911402,0	1006358,0
Частка проблемних позичок у загальній сумі, %	1,7%	1,3%	2,3%	9,4%	11,2%	9,6%	8,9%	7,7%	13,5%
Рентабельність активів	1,6%	1,5%	1,0%	-4,4%	-1,5%	-0,8%	0,5%	0,1%	-4,1%

Рис. 2. Динаміка ВВП, позик, резервів та основних показників банківської діяльності за 2006-2014 рр.

Розроблено авторами за даними [13, 14]

На рис. 2 у 2009 р. чітко спостерігається зростання рівня проблемних позик у загальному обсязі виданих банками кредитів та зменшення рентабельності активів банків на 7,1% та 5,4% відповідно [13]. При цьому банки зазнали рекордних для себе збитків у розмірі 38450 млн. грн. Обсяг резервів за активними операціями банків збільшився майже у 1,5 рази, так як рівень кредитного ризику у цей період досяг свого максимального значення.

Поступово темпи падіння економіки почали зменшуватися, у кінці 2010 р. її реальний та банківський сектори увійшли у стадію депресії. При цьому частка проблемних позичок зросла до 11,2%, а рентабельність активів банку склала -1,5% у порівнянні з показником 2009 р. на рівні -4,4% [13]. Почалося поступове зростання рівня ВВП та відродження кредитування.

У 2011 р. економіка та банківська система розпочали поступовий вихід із стадії депресії. У цей період відбулася стабілізація та укріплення банківського сектору, що призвело до позитивних результатів у наступному році та переходу до стадії підйому. Вже у 2012 р. результат банківської діяльності склав 4899 млн. грн., а рентабельність активів зросла до 0,5%. Зменшилась й частка проблемних позичок до показника на рівні 8,9% [13]. Також відбулося зростання обсягу ВВП на 7,0%.

Однак ця позитивна тенденція тривала до середини 2014 р. Політична криза, яка відбулася в цей рік значно вплинула на економічну ситуацію в країні, та призвела до нової кризи в реальному та банківському секторі економіки. Темпи кредитування скоротились на 28,1% у порівнянні з показником 2013 р. Частка проблемних позичок зросла до

13,5%, а показник рентабельності активів зменшився на 4% та склав -4,1%. Велика кількість банків мусила призупинити свою діяльність, адже зазнала великих збитків на суму 52967 млн. грн. [13]. Така ситуація в першу чергу склалася через недостатність чіткої, послідовної, а в кінцевому результаті неефективної політики державного грошово-кредитного регулювання.

Висновки і пропозиції. У цілому ж, проведений аналіз доводить існування відповідного зв'язку між економічним (промисловим) циклом, та кредитним циклом, адже фактори, які призводять до зміни амплітуди коливань кредитного циклу, приводять до прямо-пропорційних змін у діловому циклі і навпаки. Так, криза 2008-2009 рр. як в світі так і в Україні, була перш за все обумовлена неефективним грошово-кредитним регулюванням, яке не враховувало циклічність розвитку економіки в цілому. Одною з причин кризи в Україні був неефективний перерозподіл довгострокових кредитних ресурсів банків у період економічного підйому на користь споживання, при якому кількість грошових ресурсів направлених на модернізацію та інвестиції у реальний сектор економіки були незначними [2, с. 6].

Спираючись на міжнародний та вітчизняний досвід українській банківській системі необхідно враховувати явище циклічності, що дасть змогу більш ефективно реагувати на зміни у системі та запобігати кризовим явищам. Для цього вкрай важливо розробити сучасну та ефективну політику макропруденційного регулювання, основу якої складала б контрциклічні важелі, котрі були б направлені на зменшення та протидію коливанням у банківському та реальному секторі економіки нашої країни.

Список літератури:

1. Дем'янчук Д. О. Гроші та заощадження у кейнсіанській моделі антикризового управління (сутність та необхідність використання в умовах сучасної світової фінансово-економічної кризи) // ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» – 2011. – С. 27.
2. Прасолова С. П. Особливості циклічності виникнення банківських криз в Україні на сучасному етапі // Полтавський університет економіки і торгівлі, Україна – Економіка. Софія (Болгарія). «Бял. ГРАД-ВГ» ООД – 2012. – С. 1-8.
3. Шкодіна І. В., Юрків Н. Я. Циклічний розвиток світової економіки в умовах фінансової невизначеності // Збірник наукових праць Харківського інституту банківської справи «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики». – 2011. – № 1 (10) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://fkd.org.ua/archive_1\(10\)2011_eng.html](http://fkd.org.ua/archive_1(10)2011_eng.html)
4. Близнюк Т. П. Вплив циклічності розвитку економіки на інноваційну діяльність підприємства: Монографія. – Х.: ФОП Александрова К. М., 2008. – 352 с.
5. Juglar C. Des crises commerciales et de leur retour periodique en France < en Angleterre et aux Etats-Unis / Clement Juglar. – Paris, 1862.
6. Кондратьев Н. Д. Большие циклы конъюнктуры. / Н. Д. Кондратьев // Вопросы конъюнктуры. – 1925. – Выпуск 1. – Т. I. – С. 28-79.
7. Шумпетер Й. А. Теория экономического развития / Йозеф Алоиз Шумпетер. – М.: Мысль, 1982. – 455 с.
8. Національна економіка: Підручник / За ред. П. В. Круша. – К.: Каравела; Піча Ю. В., 2008. – 416 с.
9. Сади́к В. Антициклічне регулювання економіки України в сучасних умовах волатильності і міжнародних ринків / В. Сади́к // Міжнародна економічна політика. – 2009. – № 1-2 (10-11). – С. 129-156.
10. Губский Б. «Як подолати економічну кризу, або пошук економічних моделей відродження України» // Урядовий кур'єр – 199. – С. 208-219.
11. Хоминич И. П. Финансовая глобализация / И. П. Хоминич // Банковские услуги. – 2002. – № 8. – С. 2-13.
12. Луныков О. Эндогенна природа циклічності кредитного ринку // Вісник Національного банку України – 2012. – № 11 – С. 43-47.
13. Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua
14. Офіційний сайт державної статистики служби статистики України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Кретов Д.Ю.

Одесский национальный экономический университет

**ВЛИЯНИЕ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ
НА ЦИКЛИЧНОСТЬ КРЕДИТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БАНКА****Аннотация**

В статье рассматриваются особенности развития современной экономики под влиянием цикличности и глобализации, определено влияние экономических циклов на деятельность банков, обоснована взаимосвязь между колебаниями экономического и кредитного циклов, проанализировано этапы развития кризисных явлений в банковском секторе Украины, предложено рекомендации по усовершенствованию методов регулирования кредитной деятельности банков с учётом цикличности развития экономики в современных условиях.

Ключевые слова: цикличность, кредитный цикл, экономический цикл, банковская система, финансово-экономический кризис, циклические колебания, ссуды, глобализация, финансовая глобализация, банковский сектор, фазы цикла

Kretov D.Yu.

Odessa National Economic University

**THE INFLUENCE OF DEVELOPMENT OF THE ECONOMICS
ON THE CICLICALITY OF THE CREDIT ACTIVITY OF THE BANK****Summary**

The article notes the features of development of the modern economy under the influence of cyclicity and globalization, determines the impact of economic cycles on the activity of banks, substantiates the link between fluctuations of the economic and credit cycles, analyzes stages of development of the crisis in the banking sector of Ukraine, proposes recommendations for improving the methods of regulating the credit activity of banks considering the cyclical development of the economy today.

Keywords: cyclicity, credit cycle, economic cycle, banking system, financial and economic crisis, cyclical fluctuations, loans, globalization, financial globalization, banking sector, phases of the cycle.

УДК 339.138:336.71

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ КЛІЄНТІВ БАНКУ**Маслова Н.О.**

Київський національний торгово-економічний університет

Дідик А.В.

ТОВ «Промприлад»

Стаття присвячена теоретичному дослідженню питань організації банками обслуговування корпоративних клієнтів. В результаті проведеного дослідження було надано уточнене визначення дефініції «корпоративний клієнт банку» та запропоновані ключові та додаткові критерії сегментації. Враховуючи зазначені принципи обслуговування та напрямки сегментації було запропоновано удосконалений підхід до обслуговування корпоративних клієнтів. Доведено, що для налагодження стійкого зворотнього зв'язку між корпоративним клієнтом та банком необхідно створення на підприємствах спеціального підрозділу, який надає можливість отримати синергетичний ефект від їх взаємодії.

Ключові слова: корпоративний клієнт банку, принципи відносин, сегментація, прибутковість, ризиковість, перспективність, обслуговування.

Постановка проблеми. Запорукою успішного розвитку вітчизняних банків в умовах жорсткої конкуренції на ринку корпоративних послуг є налагодження стійких зв'язків з корпоративними клієнтами.

Необхідність налагодження ефективних взаємовідносин банківських установ з корпоративними клієнтами обумовлена наступними факторами: загострення конкурентної боротьби на ринку банківських послуг за корпоративних клієнтів; зростання ризиків обслуговування у зв'язку з економічною та політичною нестабільністю та збитковістю діяльності підприємств; існування відчутної переваги у прибутках, отриманих бан-

ком на ринку корпоративних послуг на відміну від ринку роздрібних послуг.

У зв'язку з цим виникає необхідність пошуку банками досконаліших форм взаємовідносин з корпоративними клієнтами на основі клієнтоорієнтованого підходу. Важливість формування системного погляду на формування взаємовідносин банків з корпоративними клієнтами обумовило актуальність обраної теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемами взаємовідносин банків з корпоративними клієнтами займались багато науковців. Основна частина публікацій стосується питань розробки банківських продуктів для цих клієнтів. Окре-